

POROČILO O DELU ZPMS

V OBDOBJU OD 1. 1. 2014 DO 31. 12. 2014

Ljubljana, marec 2015

Kazalo vsebine

Uvod.....	3
Opravljen delo po programih	6
Otrokove pravice.....	6
Zveza družin.....	12
Središče ZIPOM - središče za zagovorništvo in informiranje o pravicah otrok in mladostnikov..	13
Nacionalna mreža tom	15
Letovanja in prosti čas otrok in mladostnikov	21
Mladi raziskovalci zgodovine.....	23
Evropa v šoli.....	24
Socialno humanitarni programi.....	26
Druge dobrodelne akcije in pobude	29
Finančno letno poročilo	32
Zaključek.....	32

UVOD

Zveza prijateljev mladine Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) je na svoji redni 39. skupščini, 15. marca 2014, sprejela program dela in finančni načrt za leto 2014. S sprejetim programom sledi svojemu poslanstvu.

Spremenjene družbene razmere, zlasti ekonomska kriza, poslabševanje socialne varnosti prebivalstva v Sloveniji in v svetu, so v letu 2014 pomembno vplivale na delovanje ZPMS. S programi, projekti in raznovrstnimi aktivnostmi na nacionalni ravni ter v društvih in zvezah utrjujemo naše temeljne usmeritve kot nevladne, prostovoljne, nepridobitne in humanitarne organizacije, ki dela v dobro otrok, mladostnikov in družin. Z našimi aktivnostmi prispevamo k uveljavljanju otrokovih pravic, opredeljenih v Konvenciji o otrokovih pravicah, Ustavi Republike Slovenije, zakonih ter mednarodnih priporočilih in deklaracijah, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine.

V ZPMS si še naprej prizadevamo za ohranitev že doseženih standardov ter sodelujemo pri oblikovanju ustrežnejših sistemskih in zakonskih pogojev za ohranitev in širitev ugodnosti, ki jih imajo ali naj bi jih imeli vsi otroci in mladostniki. Na njihovi podlagi bi jim družina in družba lahko nudili temeljne pogoje za socialno varnost, varstvo, šolanje, zdravje ter za zaščito pred vsemi oblikami nasilja ali zlorabe.

ZPMS s svojimi programi in projekti humanitarnih pomoči prispeva k blažitvi posledic ekonomske krize, hkrati pa s svojimi programi krepi mnoge sposobnosti otrok in mladih, da se uspešneje soočijo z izzivi sodobne družbe. Eden najpomembnejših ciljev ZPMS je dvig kakovosti življenja otrok in mladostnikov in sooblikovanje njihovih življenjskih kompetenc na področjih čustvenega, socialnega in intelektualnega razvoja. Te cilje dosegamo s številnimi programi, ki jih pripravljamo in izvajamo na širšem geografskem področju Slovenije, s svojimi članicami in ob sodelovanju z različnimi institucijami, zlasti na področju šolstva, kulture, sociale in zdravstva (tako na lokalnih ravneh kakor tudi na državni ravni).

V ZPMS smo prav zaradi novih izzivov v začetku februarja pripravili v hotelu Stil v Ljubljani poglobljeno razpravo, ki bi jo lahko povzeli v misel: »Kje je ZPMS in kam želi v bodoče...«. Srečanja so se udeležili predstavniki društev in zvez, vodstva stalnih oblik delovanja ZPMS, strokovna služba in drugi. Razpravo sta vodili predsednica ZPMS, Darja Groznik in Majda Struc, v. d. generalne sekretarke ZPMS. Udeleženci so se najprej seznanili z informacijo o dogodkih ob 60. obletnici ZPMS, društev in zvez, nato je tekla razprava o obstoječih programih, akcijah in projektih ZPMS ter o razvoju programov ZPMS.

V letu 2014 smo se odločili za delno preureditev poslovnih prostorov, saj že kar nekaj let niso bili prebeljeni. Spodbudilo nas je tudi to, da smo na razpisu za sredstva s strani FIHA pridobili sredstva za nove omare. Tako smo v mesecu februarju prebelili in prenovili parket. Lepotne poteze je dočakal hodnik, sejna soba, WC in čajna kuhinja, kasneje pa še dve pisarni. Seveda smo ob tej priložnosti po dolгих letih zamenjali tudi pohištvo. Ob koncu leta 2014 pa smo namestili tudi klimatske naprave, ki bodo v poletnih mesecih omogočale dokaj normalno delo.

15. marca 2014 je zasedala 39. skupščina ZPMS, ki je poleg običajnih opravil (poročilo za leto 2013, program dela za leto 2014, ...) sprejela prenovljeni statut. Izvolili smo novo podpredsednico Majdo Struc iz Maribora in podpredsednika Uroša Brezovška iz Krškega. Izvoljena je bila tudi nova generalna sekretarka Breda Krašna iz Kopra. Vsi trije imajo štiriletni mandat (2014-2018). S sprejemom novega statuta je bilo tudi odločeno, da se v roku enega leta od potrditve statuta na UE Ljubljana,

opravijo volitve v Upravni odbor, Nadzorni odbor in Častno razsodišče. Predsednica ZPMS Darja Groznik je bila izvoljena leta 2012. Njen mandat je petletni in ji poteče 2017.

Ker nam UE Ljubljana ni potrdila novega Statuta ZPMS in je od nas zahtevala določene popravke, se je Upravni odbor ZPMS odločil, da uskladimo zahtevane podatke z UE Ljubljana in skličemo skupščino. 40. skupščina ZPMS je tako potekala 6. 9. 2014. Vodila jo je Majda Struc, podpredsednica ZPMS. Na skupščini smo v članstvo sprejeli dve novi članici in sicer DPM Radeče in Lučkin svetilnik – društvo za pomoč ljudem v stiski, tako da ima ZPMS sedaj že 104 članice. Obravnavali in sprejeli smo popravljen statut. UE Ljubljana nam je izdala odločbo o vpisanih spremembah 22. 9. 2014.

V Cankarjevem domu smo 26. 3. 2014 sodelovali na Kulturnem bazarju. Pri organizaciji te enodnevne prireditve so združili moči Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo in mnogi drugi. Na razstavnih prostorih v treh preddverjih se je predstavilo okoli 300 kulturnih in izobraževalnih ustanov ter samostojnih kulturnih ustvarjalcev. ZPMS je bila skupaj z Unicefom povabljen k predstavitvi kot nevladna organizacija, ki deluje na področju otrokovih pravic.

V preteklem letu smo bili prvič povabljeni k sodelovanju na sejmu Narava – zdravje, ki je potekal od 13. do 16. 11. 2014 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Na našem razstavnem prostoru smo predstavljali programe, aktivnosti in letovišča. V okviru sejma smo izvedli tudi dobrodelno akcijo zbiranja zdrave otroške hrane in živil, ki ne vsebujejo glutena. Akcija žal ni bila uspešna.

Predsednica ZPMS, Darja Groznik, je na mednarodni dan prostovoljstva, 5. decembra 2014, prejela plaketo Državnega sveta najzaslužnejšim prostovoljcem za leto 2014. Plaketo ji je izročil predsednik Državnega sveta, g. Mitja Bervar. Prireditev je potekala v prostorih DS RS.

V letu 2014 smo nadaljevali z načrtnim pojavljanjem v medijih. Novinarje smo prek sporočil za javnost obveščali o naših aktivnostih, prav tako pa smo se pogosteje odzivali na aktualne dogodke v družbi. S tem smo dosegli, da so nas mediji prepoznali kot kompetentnega sogovornika za tematike, povezane z otroki in družinami. Novinarji nas vedno pogosteje tudi sami kontaktirajo za izjave in poglede na določeno problematiko.

Več pozornosti smo namenili tudi mesečnim Novičkam ZPMS, ki jih pošiljamo vsem našim članicam. Začeli smo jih pošiljati tudi na naslove posameznikov, ki so se nanje prijavili prek spletne strani www.zpms.si. Tako smo v letu 2014 novičke mesečno pošiljali na več kot 260 naslovov.

OPRAVLJENO DELO PO PROGRAMIH

OTROKOVE PRAVICE

Na področju otrokovih pravic v Sloveniji je bilo storjenega že veliko, a še vedno se nam zdi, da so otroci in mladi do 18. leta starosti vse prevečkrat preslišana in neupoštevana družbena skupina. Pomembno je, da imamo v Sloveniji vrsto zakonov in drugih sistemskih rešitev, ki predstavljajo ustrezno ureditev otrokovih pravic, žal pa se pravice kršijo, nekateri zakoni se ne izvajajo dovolj učinkovito. V ZPMS bomo vztrajali, da država sprejme vse potrebne ukrepe za njihovo spoštovanje.

Na področju otrokovih pravic pri ZPMS delujeta dva odbora, in sicer: Nacionalni odbor za otrokove pravice ter Nacionalni odbor za otroške parlamente. Nacionalni odbor za otrokove pravice je sodeloval pri pripravi dogodkov za programe in projekte: Teden otroka, Svetovni dan otroka in Središče ZIPOM. Nacionalni odbor za otroške parlamente pa se je osredotočil na program Otroški parlament. Konferenca Participacija otrok in mladostnikov je bila skupni dogodek obeh odborov.

Teden otroka in Svetovni dan otroka

ZPMS je že pred petdesetimi leti prvi teden v oktobru proglasila za Teden otroka. Teden otroka je program ZPMS, ki je postal v slovenski družbi splošno sprejet. Namenjen je otrokom in tudi starejšim, da bi v tem tednu s še večjo pozornostjo in intenzivnostjo obravnavali vsa vprašanja, povezana s položajem otroka v družbi in uresničevanjem otrokovih pravic, zagotovljenih s Konvencijo o otrokovih pravicah, drugimi mednarodnimi akti, slovensko ustavo ter zakonodajo. Poleg tedna otroka posebej obeležujemo 20. november, ki je postal svojevrsten svetovni dan otroka. Na ta dan je leta 1989 Generalna skupščina OZN sprejela Konvencijo o otrokovih pravicah. Pred tem je bila leta 1959 sprejeta Deklaracija o pravicah otrok. V letu 2014 smo obeleževali 25. obletnico sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah.

Nacionalni odbor za otrokove pravice je določil temo Tedna otroka v letu 2014, ki se je navezovala na 25. obletnico sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah in na pravico otrok do igre in prostega časa. 1. oktobra smo na tradicionalni novinarski konferenci pred Tednom otroka predstavili poslanico z naslovom »*Za razigrano in ustvarjalno otroštvo*«. Pripravili smo dve različici: daljšo za splošno javnost in krajšo, namenjeno otrokom v vrtcih in osnovnih šolah. Otroke smo nagovorili, da so za njih zelo pomembne sposobnosti, ki jih razvijajo med igro in izkušnje, ki jih pridobijo pri druženju s sovrstniki. Tudi socialne veščine, ki jih dobijo na ta način, so neprecenljive: naučijo se pogovarjati, poslušati, upoštevati, sodelovati in ceniti prijatelja – človeka. Naučijo se postaviti zase in za druge, kadar je to potrebno. Naučijo se sodelovanja. Opozorili smo na to, da če veliko časa preživijo pred računalnikom ali televizijo, lahko zamudijo bogat svet igre, toplino in bližino

prijatelj. Predsednica Darja Groznik je izpostavila: *»Otroci morajo imeti svoj prosti čas, v katerem lahko raziskujejo in preizkušajo svoje sposobnosti. Na ta način tudi spoznajo, kaj je tisto, kar jih zares veseli. Tako se kasneje lažje odločajo za vrsto izobraževanja in poklicno pot, ki ji želijo slediti. Prav tako ne smemo pozabiti na njihovo pravico do igre – ta pravica je zapisana tudi v Konvenciji o otrokovih pravicah. Odrasli moramo otrokom omogočiti prosti čas in igro«.*

Na novinarski konferenci smo medije tudi seznanili z rezultati humanitarne akcije Pomežik soncu in jim posredovali bogate programe naših društev in zvez v Tednu otroka.

Konferenca »Participacija otrok in mladostnikov«

Ob obeleževanju 25. obletnice sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah, smo 13. novembra 2014 v Državnem zboru RS pripravili odmevno konferenco *»Participacija otrok in mladostnikov«*. Soorganizirali smo jo v sodelovanju z Dijaško organizacijo Slovenije, Varuhom človekovih pravic in Državnim zborom RS. Vsebina konference je bila osredotočena na tri sklope:

- Participacija otrok in mladostnikov v izobraževalnem procesu.
- Participacija otrok in mladostnikov v pravnih postopkih.
- Participacija otrok in mladostnikov na področju socialnih in političnih pravic.

Po konferenci smo pripravili obsežen zapis ugotovitev ter priporočil in sklepov konference. V prvem delu dokumenta smo izpostavili devet ključnih zahtev konference, in sicer:

1. Udeleženci konference pričakujemo od države, da v čim krajšem času sprejme mednarodne pravne norme, ki bodo omogočale otrokom in mladostnikom uveljavljanje njihovih pravic in uporabo pritožbenih poti, tudi na mednarodne organizacije za človekove pravice.
2. Zahtevamo sistemske rešitve, ki bodo zagotavljale preživetje in razvoj vsakega otroka, neodvisno od socialnega položaja staršev.
3. Pričakujemo, da se ohrani brezplačno in vsem dostopno javno in kakovostno izobraževanje in ukinejo vsi »prikriti« stroški izobraževanja (strokovne ekskurzije, dodatno učno gradivo, plačevanje fotokopiranja itd.).
4. Pozivamo vse odločevalce, da varčujejo drugje, in ne pri otrocih in mladostnikih.
5. Predlagamo raziskovalcem, da raziščejo vzroke za »strah pred javnim nastopanjem« otrok in mladostnikov v slovenskem prostoru ter predlagajo strategije in programe za izboljšanje pedagoške prakse.
6. Zahtevamo, da se v srednje šole uvede učni predmet, ki bo omogočal pridobivanje znanj in spretnosti za aktivno državljanstvo in demokracijo ter javno nastopanje.
7. Pozivamo državne organe, da pripravijo in sprejmejo poseben zakon, ki bo zagovorništvo otrok uredil v samostojni in neodvisni pravni osebi in zagotavljal enake storitve vsem otrokom v Sloveniji, ne glede na kraj njihovega bivanja.
8. Na konferenci je bila jasno izražena volja večine udeležencev o uvedbi volilne pravice s 16. leti, s čimer se je strinjal tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Zato od predsednika in drugih pričakujemo čimprejšnjo obravnavo tega predloga in sprejetje sistemske rešitve.
9. Predlagamo, da se tudi mlade vključi med člane Ekonomsko-socialnega sveta, ki je organ socialnih partnerjev in Vlade Republike Slovenije. Mlade bi bilo treba vključiti tudi v medgeneracijski dogovor o prihodnosti Slovenije.

V nadaljevanju smo v 47-ih točkah predstavili ugotovitve, priporočila in sklepe konference. Dokument smo objavili na spletni strani www.zpms.si

Konferenco sta vodila Nomi Hrast, predsednica 24. otroškega parlamenta (v letu 2014) in Klemen Peran, sodelavec in nekdanji predsednik Dijaške organizacije Slovenije. V prvem vsebinskem delu je bil z njima Tone Dolčič, namestnik Varuhinje človekovih pravic, v drugem delu Uroš Brezovšek, predsednik Nacionalnega odbora za otroške parlamente pri ZPMS in podpredsednik ZPMS. V tretjem delu pa se je parlamentarcem pridružil tudi Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije.

Na konferenci je sodelovalo 148 udeležencev. Med njimi so bili predstavniki otroških parlamentov in Dijaške organizacije Slovenije iz vseh slovenskih regij, predstavniki organizacij članic Mladinskega sveta Slovenije, nevladnih organizacij s področja otrokovih pravic ter predstavniki državnih organov, poslanke in poslanci Državnega zbora RS ter predstavniki strokovne in druge zainteresirane javnosti.

S svojimi pozdravnimi govori so nas počastili: dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora RS; Vlasta Nussdorfer, Varuhinja človekovih pravic; Darja Groznik, predsednica ZPMS; Karl Erjavec, minister za zunanje zadeve Republike Slovenije in Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije.

Ponosni smo, da konferenca žanje uspehe, saj smo bili na osnovi njenih zaključkov, zlasti zahteve, da se v srednje šole uvede učni predmet, ki bo omogočal pridobivanje znanj in spretnosti za aktivno državljanstvo in demokracijo ter javno nastopanje, povabljeni na sejo Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino v Državni zbor RS, kjer so obravnavali ta predlog sodelujočih na konferenci.

ZPMS je aktivno sodelovala pri vsebini publikacije *Otrokove pravice v Sloveniji*, ki jo je ob 25. obletnici Konvencije o otrokovih pravicah izdalo Ministrstvo za zunanje zadeve v okviru zbirke *Mednarodno pravo*. Liana Kalčina, Majda Struc in Sara Geiger Smole so v prispevku predstavile delovanje civilnodružbenih, nevladnih organizacij, ki delujejo na področju uveljavljanja otrokovih pravic, zlasti in predvsem ZPMS.

Otroški parlamenti

Delo programa usmerja Nacionalni odbor za otroške parlamente, ki se je v letu 2014 sestel na dveh rednih sejah.

V januarju in februarju so potekali občinski in medobčinski otroški parlamenti, v marcu pa večina regijskih parlamentov.

11. marca sta se članici predsedstva 23. nacionalnega otroškega parlamenta (NOP), Anika Božič iz Kanala in Ernestina Lavrih iz Šentvida pri Stični, udeležili seje Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino v Državnem zboru RS in predstavili skupna sporočila, ugotovitve in zaključke 23. NOP, ki je potekal na temo *Odraščanje*.

20. marca 2014 smo organizirali pripravljalni sestanek za predstavnike regijskih otroških parlamentov z namenom, da sooblikujejo program nacionalnega parlamenta ter predlagajo delovno predsedstvo nacionalnega parlamenta.

7. aprila 2014 smo v Državnem zboru RS izvedli 24. nacionalni otroški parlament (NOP) na temo Razmere v družbi. Prvič je neposrednim vprašanjem mladih parlamentarcev odgovarjala Alenka Bratušek, predsednica vlade RS. Po zaključku nacionalnega otroškega parlamenta, smo v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve RS pripravili okroglo mizo z naslovom *»Prihodnost naše družbe - pogledi otrok in mladostnikov na razvoj sveta.«*

Tako zasedanja otroškega parlamenta kot okrogle mize, se je udeležila ga. Marta Santos Pais, neodvisna predstavnica generalnega sekretarja OZN za nasilje nad otroki.

Nacionalnega parlamenta se je udeležilo 107 otrok parlamentarcev, 28 otrok novinarjev in 83 spremljevalcev.

Do konca maja 2014 smo zbrali in pripravili skupna poročila, ugotovitve in zaključke 24. nacionalnega parlamenta in jih objavili kot e-graivo, skupaj z magnetogramskim zapisom poteka parlamenta.

V septembru smo na temo, ki so jo otroci izbrali ob koncu nacionalnega parlamenta (Izobraževanje in poklicna orientacija), organizirali izobraževanje za mentorje in koordinatorje otroških parlamentov. Izobraževanje je potekalo v dveh delih: prvi del je bil skupni za vse mentorje, drugi del pa je potekal v štirih regijah po Sloveniji: v Mariboru, Ljubljani, Novem mestu in Novi Gorici. Mentorji so na izobraževanju prejeli zbornik strokovnih prispevkov z izbranimi temami. Udeležencev je bilo 150.

V novembru so mladi parlamentarci sodelovali na konferenci Participacija otrok in mladostnikov. Poleg Klemna Perana, predsednika 20. nacionalnega otroškega parlamenta in predsednika Dijaške organizacije Slovenije, je konferenco vodila aktualna predsednica Nomi Hrast. V časniku Dnevnik je bil z njo objavljen širši intervju. Udeležila se je tudi rojstnodnevnega praznovanja 25-letnice sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah, ki jo je pripravil predsednik RS in Junior ambasadorji Unicefa.

V oktobru, novembru in decembru so se na novo izbrano temo odvijali otroški parlamenti na šolskih ravneh.

Forum za pravice otrok v bolnišnici

V letu 2014 so bile zaradi pomanjkanja finančnih sredstev aktivnosti Forumu okrnjene.

Forum za pravice otrok v bolnišnici je pridružen član organizacije EACH (European Association for Children in Hospital). Od 11. do 14. 9. 2014 je v Pragi potekala redna letna konferenca združenja in kongres z naslovom »The Other Side of Paediatrics« (»Druga stran pediatrije«). Obeh dogodkov se je udeležila prim. Dušica Pleterski Rigler, predsednica Forumu. Udeležencem so predstavili prvi otroški hospic na svetu (Velika Britanija), bolezen kot del življenja v družini (Velika Britanija), težave v bolnišničnih praksah (člani združenja EACH), starši kot diagnostiki in terapevti (Češka) ter druge teme, tesno povezane z otroki v bolnišnicah. Ogledali so si tudi Otroško bolnišnico v Pragi, predvsem s stališča uveljavljanja pravice bolnih otrok do prisotnosti njihovih staršev ali druge bližnje osebe v času zdravstvene oskrbe. Na Konferenci EACH je prim. Pleterski Rigler zastopala Slovenijo in predstavila delo Forumu in ZPMS.

Vzpostavili smo kontakte s sorodnim programom Združenje za pravice bolnih otrok, ki ga vodi Biserka Marolt Meden.

Forum proti telesnemu kaznovanju otrok

V letu 2014 Forum proti telesnemu kaznovanju otrok ni prejel nikakršnih finančnih sredstev, zato je bilo delovanje okrnjeno.

Februarja se je na nas obrnila študentka organizacije socialne mreže, ki je pripravljala diplomsko nalogo o fizičnem nasilju staršev in rejnikov nad otroki in mladostniki v Sloveniji. Pomagali smo ji z odgovori na vprašanja o fizičnem nasilju, telesnem kaznovanju, preprečevanju nasilja, itd. Vsako leto se zagotovo na nas obrne vsaj en študent/študentka, ki ga zanima tematika našega Forumu.

V marcu 2014 smo pripravili izjavo za javnost o zagotavljanju, da otroci ne bodo žrtve nasilja. Izjava je bila odziv na primer družine iz Škofje Loke, iz katerega ni bilo razvidno ali so otroci žrtve nasilja v družinskem okolju ali ne. Menili smo, da je razjasnitev tega vprašanja ključna za vse nadaljnje postopke, ki jih je bila deležna družina.

V sodelovanju z Zvezo družin smo 4. 6. 2014 pripravili okroglo mizo »Otroci v vrtincih nasilja«, kjer je predsednica Foruma dr. Zdenka Čebašek – Travnik sodelovala kot uvodničarka in razpravljavka. Sodelovali so še: dr. Živa Humer, raziskovalka na Mirovnem inštitutu, Martina Vuk, državna sekretarka na MDDSZEM, dr. Albert Mrgole, predsednik NM TOM in Katja Zabukovec Kerin, predsednica Društva za nenasilno komunikacijo. Okroglo mizo je povezovala mag. Maja Kersnik, predsednica Zveze družin. Pripravili smo povzetke okrogle mize in jih objavili na naši spletni strani www.zpms.si.

ZVEZA DRUŽIN

V preteklem letu smo program, zaradi omejenih finančnih sredstev, izpeljali v minimalnem obsegu.

V Tednu družin, od 15. do 22. maja 2014, smo:

- o predstavili geslo, ki ga je OZN razglasila ob 15. maju, Mednarodnem dnevu družin (»Družine so pomembne pri doseganju razvojnih ciljev«). Leta 2014 je bila tudi 20. obletnica Mednarodnega leta družine (15. maj 1994). Pripravili smo sporočilo za javnost, kjer smo poudarili, da se je oblika in struktura družine močno spremenila, njena vloga in pomen pa se nista zmanjšali. Pogledali smo tudi materialno stanje družin (Vir: Statistični urad RS). Sporočilo smo poslali različnim medijem;
- o organizirali akcijo Za družine brezplačno. Akcija družinam omogoča brezplačen vstop v različne hrame umetnosti in kulture. K sodelovanju smo povabili slovenske muzeje, galerije in nekatere druge umetniške institucije. Odzvalo se jih je 45, kar je več kot v zadnjih treh letih skupaj.

14. maja 2014 smo organizirali predavanje za starše z naslovom »Stik z najstnikom kot temelj zdravega razvoja«. Predavala sta dr. Albert Mrgole, predsednik TOM telefona in njegova soproga Leonida Mrgole. Predavanje je potekalo v Festivalni dvorani v Ljubljani in je bilo zelo dobro obiskano (več kot 300 poslušalcev).

4. junija 2014 smo, ob Mednarodnem dnevu otrok, žrtev nasilja, skupaj s Forumom proti telesnemu kaznovanju otrok pripravili okroglo mizo z naslovom »Otroci v vrtincih nasilja«. Kot uvodničarji so nastopili: dr. Zdenka Čebašek – Travnik, predsednica Foruma proti telesnemu

kaznovanju otrok, dr. Živa Humer, raziskovalka na Mirovnem inštitutu in sodelavka Zveze družin, Martina Vuk, državna sekretarka na MDDSZEM, dr. Albert Mrgole, predsednik NM TOM in Katja Zabukovec Kerin, predsednica Društva za nenasilno komunikacijo. Okroglo mizo je povezovala mag. Maja Kersnik, predsednica Zveze družin. Pripravili smo povzetke okrogle mize in jih objavili na naši spletni stran www.zpms.si.

Tradicionalne prireditve Družine se predstavijo tokrat v klasičnem pomenu ni bilo. Zainteresiranost so po desetih letih ponovno izkazali v MDPM Ajdovščina, a so se kasneje odločili za humanitarni koncert, ki so ga izvedli 15. novembra 2014. Zbrana sredstva so namenili projektu Pomežik soncu – omogočimo počitnice vsem otrokom.

SREDIŠČE ZIPOM - Središče za zagovorništvo in informiranje o pravicah otrok in mladostnikov

Projekt Središče za zagovorništvo in informiranje o pravicah otrok in mladostnikov (Središče ZIPOM) je namenjen podpori, spodbudi in koordinaciji nevladnih organizacij, ki delujejo na področju varstva pravic otrok in mladostnikov. Skupaj z njimi vodimo civilni dialog v odnosu do odločevalcev, medijev, gospodarstvenikov in splošne javnosti.

V letu 2014 se je zaključilo prvo obdobje financiranja projekta (financira ga MJU in ESS), ki je trajalo od 1. 1. 2013 do 31. 5. 2014. S 1. 7. 2014 pa se je začelo drugo obdobje financiranja, ki se bo zaključilo 31. 8. 2015.

V obdobju od 1. 1. 2014 do 31. 5. 2014 smo:

- izvedli delavnice Standardi Središča ZIPOM – 2. del. Cilji delavnic so bili: zapisati temeljna načela delovanja ZIPOM-a; zapisati ključna področja delovanja, ki so nam vsem skupna; zapisati pravila odločanja v ZIPOM-u ter zastopanja skupnih stališč (17. 1. 2014);
- izvedli delavnice za javno upravo Sodelovanje Središča ZIPOM z ministrstvom (24. 1. 2014);
- izpeljali okroglo mizo na temo Tretjega izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah. Udeleženci okrogle mize so bili predstavniki MZZ, MDDSZEM, Okrožnega državnega tožilstva, odvetnica, naše članice, predstavnik Generalne policijske uprave Ljubljana in Varuha človekovih pravic RS (5. 2. 2014);
- se udeležili briefinga diplomatskega zbora MZZ, na katerem smo predstavili ZIPOM in naše aktivnosti. Predstavniki diplomatskega zbora so dejali, da bodo ZIPOM predstavili v svojih državah (10. 2. 2014);
- postali član Strokovnega sveta za družino pri MDDSZEM (18. 2. 2014);
- se udeležili srečanja nevladnih organizacij na MDDSZEM z namenom poročanja o aktivnostih ob obeleženju 25. obletnice sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah (28. 2. 2014);
- izvedli delavnico za oglaševalce Oglaševanje z otroki in za otroke (28. 2. 2014);
- zvedli delavnico sodelovanje Središča ZIPOM z javno upravo: Centri za socialno delo (3. 4. 2014);

- imeli srečanje z gospo Barbaro Krajnc z Oglaševalske zbornice. Predstavili smo ji predlog dopolnitev Oglaševalskega kodeksa v poglavju Otroci in mladostniki ter predlog za izdelavo letaka za oglaševalce (9. 4. 2014);
- izvedli delavnico sodelovanje Središča ZIPOM z Državnim zborom RS in Državnim svetom RS (14. 4. 2014);
- se sestali s posebno predstavnico OZN za področje nasilja, gospo Marto Santos Pais (18. 4. 2014). Izrazila je interes, da ji posredujemo Smernice za poročanje o otrocih;
- izvedli delavnice Standardi Središča ZIPOM – 3. del. Cilji delavnic: predstavitev organizacij, kje smo in kakšno medsebojno sodelovanje si želimo (22. 4. 2014);
- se udeležili mednarodnega srečanja NVO-jev v Bolgariji, kjer smo predstavili primer dobre prakse zagovorništva v primeru Tretjega izbirnega protokola h KOP. Srečanja se je v imenu ZIPOM-a udeležila Alja Otavnik z UNICEF-a (28. 4. 2014);
- se udeležili seje Strokovnega sveta za družino pri MDDSZEM na temo strokovne podlage Družinskega zakonika (8. 5. 2014);
- izvedli delavnice Standardi Središča ZIPOM – promocija in zaključno srečanje (13. 5. 2014);
- izvedli več srečanj z varuhinjo človekovih pravic. Tematika: otroci brez spremstva (6. 2. 2014); nasilje v družini (15. 5. 2014); začasne odredbe in predolgi postopki na sodišču (22. 5. 2014);
- izvedli okroglo mizo ob izdaji Smernic za poročanje o otrocih. Sodelovanje z STA, Društvom novinarjev Slovenije, Novinarskim častnim razsodišče, Varuhom človekovih pravic (23. 5. 2014);
- opravili 96 mentorskih ur za NVO s področja otrokovih pravic in njihovega varstva;
- pripravili predlog za dopolnitev Oglaševalskega kodeksa (18. člen). Sodeloval je Anton Toni Klančnik (GPU Ljubljana);
- izvedli analizo glede zagotavljanja informiranja vsebinskim NVO ob zaključku projekta in zaključno evalvacijo projekta;
- na povabilo MZZ pripravili članek za knjigo Otrokove pravice. Soavtorice: Liana Kalčina, Majda Struc, Alja Otavnik (UNICEF), Sara Geiger Smole (ZIPOM);
- se udeležili usposabljanja ABC lobiranja (CNVOS).

Oblikovali smo:

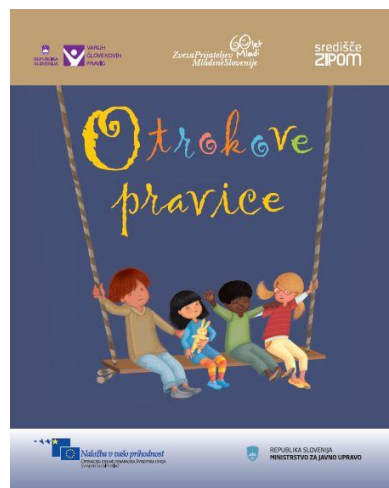
- letak za oglaševalce, ki ozavešča o otrokovi zaznavi oglasov;
- publikacijo za javno upravo ZIPOM – priložnost za sodelovanje; Standarde Središča ZIPOM; z Društvom novinarjev Slovenije, Novinarskim častnim razsodiščem in Varuhom človekovih pravic RS Smernice za poročanje o otrocih. MZZ je poskrbelo za prevod smernic v angleščino;
- letak - vizitko za novinarje s povezavo do smernic.

Še pred zaključkom projekta so se nam pridružile tri nove organizacije: Zavod za letovanje in rekreacijo otrok, Društvo Ključ in Društvo Center za pomoč mladim.

V mesecu avgustu smo se prijavi na Javni razpis za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga Ministrstva za notranje zadeve RS za nadaljevanje projekta Središče ZIPOM. Projekt je bil v drugi polovici leta 2014 ponovno odobren.

V obdobju od 1. 7. 2014 do 31. 12. 2014 smo:

- izvedli uvodno srečanje za članice Središča ZIPOM;
- z ZIPOM-ovci v obliki delavnic praznovali 25. obletnico sprejetja KOP;
- izvedli usposabljanje na temo Reforme družinske zakonodaje, na katerem je predavala prof. dr. Barbara Novak;
- začeli izdajati ZIPOM E-novičke;
- objavili članek v policijski reviji Varnost, s katerim smo promovirali Smernice za poročanje o otrocih;
- angleško verzijo Smernic za poročanje o otrocih poslali na Odbor OZN za otrokove pravice, gospe Marti Santos Pais;
- ob 25. obletnici Konvencije o otrokovih pravicah smo v sodelovanju z Varuhom človekovih pravic RS pripravili zloženko Otrokove pravice. Besedilo je pripravila varuhinja Vlasta Nussdorfer, ilustracije pa oblikovala Alenka Vuk.
- Zloženska na otrokom prijazen način prek besedila in ilustracij predstavlja otrokove pravice iz Konvencije
- skupaj z Varuhom človekovih pravic RS in UNICEF-om pripravili prispevek za knjigo Otrokove pravice v Sloveniji, ki jo je pripravilo Ministrstvo za zunanje zadeve;
- v sodelovanju z ZPMS, Varuhom človekovih pravic RS in Dijaško organizacijo Slovenije organizirali konferenco o participaciji otrok in mladostnikov;
- se udeležili 5. seje Strokovnega sveta za družino pri MDDSZEM.

NACIONALNA MREŽA TOM

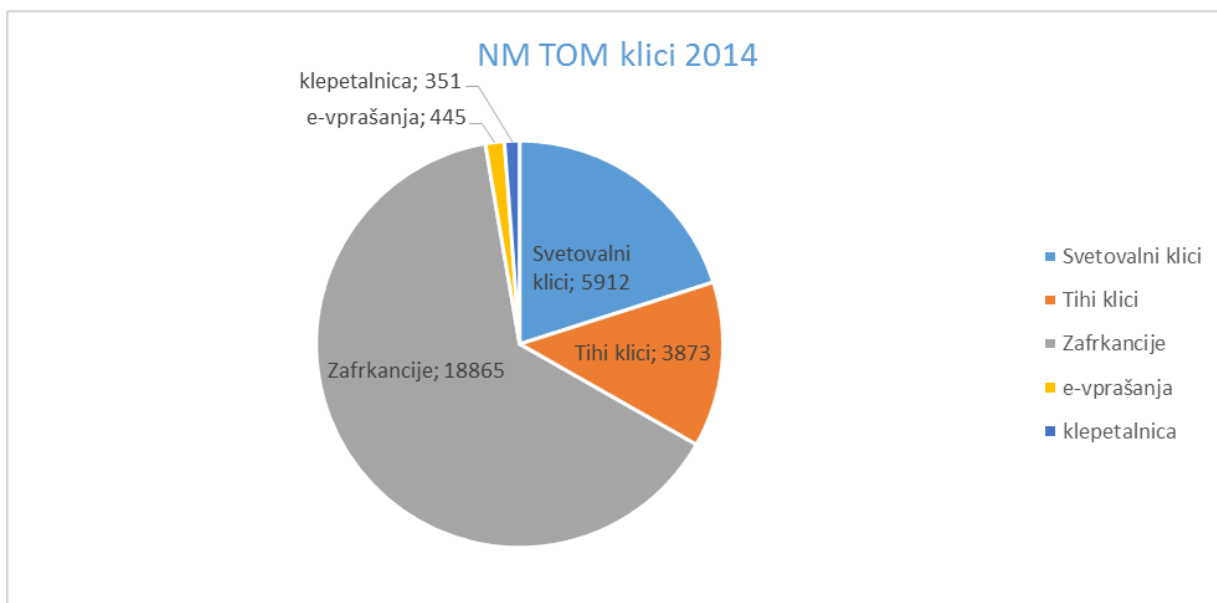
TOM je edini splošni telefon za otroke in mladostnike v Sloveniji. TOM deluje pri ZPMS od leta 1990, ko je bil ustanovljen na pobudo Komisije za otrokove pravice. Leta 1995 se je vzpostavila Nacionalna mreža TOM, v katero so se povezale vse svetovalne skupine in začele svetovati z enotne brezplačne telefonske številke, ki se od leta 2012 glasi 116 111. Nacionalna mreža TOM deluje v 8 svetovalnih skupinah po celi Sloveniji: Idrija, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice, Tolmin in Velenje.

Svetovanje

Skozi vse leto smo zagotavljali osnovne tehnične pogoje dela za telefonsko in e-svetovanje v sodelovanju s Telekomom in CDE Nove tehnologije, spremembe smo izvedli v juniju (preklop na počitniški urnik) in juliju (preklop na novo Telekomovo platformo).

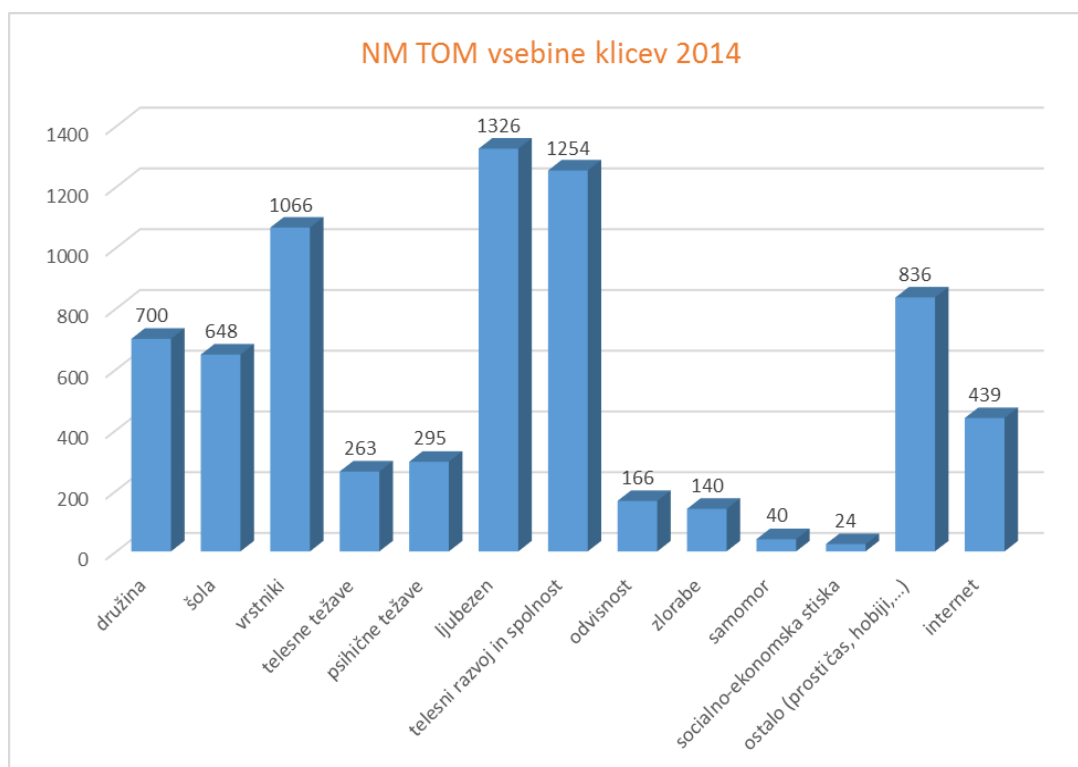
TOM telefon deluje vsak dan od 12. do 20. ure, vprašanje preko e-pošte lahko mladi zastavijo kadarkoli preko obrazca na spletni strani www-e-tom.si, klepetalnica (chat) pa deluje povprečno štiri ure tedensko.

V obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2014 smo prejeli 28.650 telefonskih klicev in opravili 5.912 svetovalnih pogovorov. Odgovorili smo na 445 vprašanj preko e-pošte in na 351 vprašanj v klepetalnici. Skupaj: 29.446 klicev, e-pošte in chata.

Sproti posodabljam in dopolnjujem spletno in Facebook stran z informacijami, članki, igrami ...

Analizo klicev za leto 2013 smo 1. 10. 2014 predstavili na tiskovni konferenci ob Tednu otroka.

Usposabljanje in izobraževanje, konference

V programu je aktivnih 144 svetovalcev – prostovoljcev, ki so skupno opravili 5.607 ur prostovoljskega dela. Ljubljana - 52 prostovoljcev, 1.970 prostovoljskih ur, Murska Sobota - 17 prostovoljcev, 730 prostovoljskih ur, Slovenske Konjice - 13 prostovoljcev, 384 prostovoljskih ur, Tolmin - 7 prostovoljcev, 160 prostovoljskih ur, Velenje - 11 prostovoljcev, 482 prostovoljskih ur, Idrija - 5 prostovoljcev, 224 prostovoljskih ur, Krško - 16 prostovoljcev, 327 prostovoljskih ur in Maribor 23 prostovoljcev, 1.330 prostovoljskih ur. Kot posebnost velja omeniti, da v Mariboru svetovalno delo opravljajo tudi javni delavci.

Svetovalci/prostovoljci morajo biti za svoje delo strokovno usposobljeni, kar pomeni, da se morajo pred pričetkom dela udeležiti osnovnega izobraževanja. Temu sledi še usposabljanje, ki poteka v prisotnosti že izkušenega svetovalca in kjer se svetovalec seznani z dejanskim delom. Svetovalci so bili deležni supervizijskih srečanj (skupaj 46), hkrati pa se dodatno izpopolnjujejo v obliki predavanj in obiskov različnih institucij, kamor najpogosteje napotimo naše klicalce (Dan varne rabe interneta, Nefiks, Samarijan, Društvo UP, Legebitra ...)

Osnovno izobraževanje za svetovalce na TOM telefonu smo organizirali v Ljubljani (2 skupini), v Mariboru in Velenju.

Pripravili smo dva enodnevna osnovna usposabljanja za e-svetovalce in ju izvedli 29. 11. in 18. 12. 2014.

Dodatna izobraževanja za svetovalce vseh svetovalnih skupin smo organizirali:

- od 16. do 18. 5. 2014 v Nerezinah, kjer so nas prijazno gostili sodelavci iz ZPM Krško. Osrednja tema izobraževanja so bili zafrkantski klici in kronični klicalci ter naš odziv nanje. Strokovni del je vodil predsednik NM TOM dr. Albert Mrgole.
- 4. 10. 2014 na Pohorju, kjer je svetovalcem o čustvih predaval dr. Vilijem Ščuka, supervizor svetovalnih skupin Idrija in Tolmin.
- 13. 12. 2014 smo si ogledali delovanje regionalnega Centra za obveščanje v Ljubljani, ki deluje v okviru ministrstva za obrambo. Na zaključku smo podelili priznanja svetovalcem, ki na TOM telefonu delajo več kot 10 let, enemu svetovalcu pa smo podelili priznanje za 20-letno prostovoljno delo.

Študijska praksa na TOM telefonu

Od 17. 3. do 16. 5. 2014 smo študentki 3. letnika Fakultete za socialno delo omogočili opravljanje obvezne študijske prakse. Študentka je spoznala tudi druge programe ZPMS in pri njih aktivno sodelovala. Pripravili smo mentorski načrt za izvedbo prakse in poročilo.

Septembra smo se prijavi na razpis Fakultete za socialno delo za učno bazo za študijsko leto 2014/2015 in študentki 4. letnika omogočili opravljanje obvezne študijske prakse.

Sodelovanje z drugimi organizacijami

Od Hrabrega telefona iz Zagreba smo dobili prošnjo za srečanje svetovalcev, ki smo ga izvedli 15. 3. 2014, prvi del v okviru skupščine ZPMS, drugi del pa samostojno v dvorani City hotela. Na srečanju smo predstavili organizacijo, programe ter izvedli delavnico o prostovoljstvu (razlogi, izkušnje, prednosti, slabosti, zadovoljstvo ...). Sodelovalo je 28 prostovoljcev in sodelavcev obeh telefonov.

Projekt Center za varnejši internet Slovenija

Projekt Center za varnejši internet Slovenija združuje tri komponente: SAFE-SI - osveščanje o varni rabi interneta in novih tehnologij; TOM telefon - telefonsko linijo za pomoč mladim in njihovim staršem, ki se znajdejo v težavah, povezanih z uporabo interneta; SPLETNO OKO - točko za anonimno prijavo nelegalnih spletnih vsebin, kamor sodijo spolne zlorabe otrok (otroška pornografija) in sovražni govor.

Kot partnerji Centra za varnejši internet Slovenija, smo sodelovali v Svetu partnerjev projekta (t.i. Management Committee) 15. 5., 19. 6., 4. 12. in 10. 12. 2014 na FDV.

Udeležili smo se INSAFE evropskega seminarja v Vilni (od 16. do 18. 9. 2014); izmenjava primerov dobrih praks na področju motenj hranjenja in on-line (chat) svetovanja.

S pogajanji so nosilci projekta uspeli zagotoviti delno sofinanciranje projekta s strani MIZŠ tudi v drugi polovici leta, ko sofinanciranje s strani Evropske komisije še ni zagotovljeno.

Promocija

Januarja smo sodelovali v oddaji Dobra ura na RTV SLO, februarja smo predstavili TOM v oddaji Polnočni klub na RTV SLO, aprila je bil objavljen članek v časopisu Družina, telefonska številka TOM telefona je bila v različnih medijih objavljena 51-krat.

22. 5. 2014 smo se predstavili na stojnici v okviru Festivala prostovoljstva.

Junija smo na pobudo Pristopa pričeli s sodelovanjem v kampanji Moč besed, ki opozarja na škodljive posledice sovražnega govora in cyberbullyinga. V okviru kampanje se predstavlja tudi TOM telefon.

Septembra 2014 smo distribuirali promocijske materiale na osnovne in srednje šole, CSD-je, knjižnice, zdravstvene domove, mladinske centre in ostala mesta, kjer se zadržujejo mladi.

Sodelovali smo v radijskih in televizijskih oddajah z mladinsko tematiko, ter objavljali prispevke v različnih medijih, skupaj preko 130 objav v medijih.

Delovanje nacionalne mreže, seje, razpisi

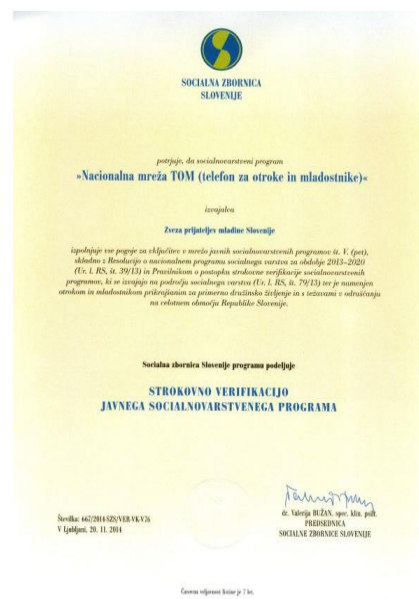
Seje sveta NM TOM Nacionalne mreže TOM smo izvedli 16. 1., 20. 3. in 12. 6. 2014.

27. 2. in 16. 9. 2014 smo organizirali srečanje supervizorjev svetovalnih skupin Nacionalne mreže TOM.

V letu 2014 je TOM telefon na podlagi večletnih razpisov sofinanciran s strani Ministrstva za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (Nacionalna mreža TOM) ter Evropske komisije kot konzorcijski partner (Center za varnejši internet Slovenije). Vsak mesec smo pripravili zahtevek s statistikami za MDDSZEM, ter marca, junija in oktobra delna poročila za Evropsko komisijo.

Uspešno smo se prijavili na razpis Mestne občine Ljubljana in pridobili sredstva za izvedbo osnovnega izobraževanja novih svetovalcev. Junija in oktobra smo oddali delna poročila za izvajanje projekta.

Decembra 2014 je poteklo 5-letno sofinanciranje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, zato smo pregledali vsebine in dokumentacijo za naslednji razpis. Za uspešno pridobljeno večletno sofinanciranje je bilo potrebno pridobiti verifikacijo programa pri Socialni zbornici Slovenije. Uspešno smo pripravili in oddali vlogo ter 20. novembra na Dnevih socialne zbornice svečano prejeli potrdilo.

LETOVANJA IN PROSTI ČAS OTROK IN MLADOSTNIKOV

Letovanja otrok in mladostnikov

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja se je leta 2014 sestel trikrat – 22. Januarja, 18. junija in 5. novembra 2014.

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanje je v letu 2014 organiziral dve izobraževanji.

V času med 23. in 25. majem 2014 je Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja v Počitniškem naselju ZPM Krško v Nerezinah organiziral 2,5-dnevni seminar za pedagoške vodje letovanj s poudarkom na timske delu izvajalcev letovanj, krepitvi samozaupanja vodij in se seznanil s problematiko hiperaktivnosti otrok. Seminarja se je udeležilo 27 pedagoških vodij.

V času med 28. in 29. novembrom 2014 je Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja organiziral 1,5 dnevni seminar za pedagoške vodje v domu ZLRO Ljubljana, na Srednjem Vrhu nad Gozdom-Martuljkom. Poudarek na seminarju, ki se ga je udeležilo 29 pedagoških vodij iz 8 različnih društev oz. zvez ZPMS, je bil kako motivirati vodje skupin in druge udeležence na letovanjih, kako obvladovati konflikte na letovanjih ter način priprave kvalitetne analize letovanja.

Strokovna služba ZPMS je v aprilu 2014 pripravila interni razpis za letovanje otrok s posebnimi potrebami (sredstva FIHO) in tistih iz socialno ogroženih družin (sredstva Pomežik soncu). Pridobili smo donacijska sredstva (Pomežik in druge donacije) in sredstva FIHO za letovanje otrok s posebnimi potrebami.

Junija 2014 je Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja pripravil in potrdil razdelilnik zbranih finančnih sredstev iz akcij Pomežik soncu in FIHO.

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanje se je (zaradi obsežnosti nalog) odločil, da bo aktivnosti v zvezi z izdajo skupnega Kataloga letovanj ZPMS in priprave Minimalnih standardov za počitniške domove skušal izpeljati v letu 2015.

Prosti čas otrok in mladostnikov

Pridobivali smo donatorje za različne programe s področja prostega časa otrok in mladostnikov (izleti, delavnice, predstave ...) – humanitarne pobude in akcije so predstavljene v razdelku o Socialno humanitarnih programih.

Pomežik soncu

V mesecu februarju 2014 je Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja sprejel načrt izvedbe projekta, določil ceno letovanj, način zbiranja donacij in na seji delovne komisije, ki je bila 2. 6. 2014, oblikoval način razdelitve zbranega denarja.

Akcija zbiranja donacij (pravnih in fizičnih oseb) je bila izvedena med 14. 4. 2014 in 10. 6. 2014. Za zbiranje donatorskih prispevkov za letovanje otrok iz socialno šibkih družin smo pripravili in distribuirali 38.000 položnic pravnim osebam s pošto, 192.000 položnic pa smo priložili slovenskim dnevnikom (Delo, Slovenske novice, Večer).

Pripravili smo pogodbo s farmacevtsko družbo Lek, velikim pokroviteljem akcije Pomežik soncu in pogodbe z ostalimi donatorji in sponzorji.

Ob zaključku akcije (10. 6. 2014) smo naredili pregled zbranih sredstev in na NO za prosti čas in letovanja izvedli razporeditev pridobljenih finančnih sredstev izvajalcem – organizatorjem letovanj po prijavah na internem razpisu ZPMS. Tako smo odobrili 69 letovanj za otroke s posebnimi potrebami (24.150,00 €) in 329 letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin (98.700,00 €). Konec junija smo z organizatorji podpisali pogodbe o izvedbi letovanj, do konec septembra pa so oddali poročila o letovanjih. Ker nam je FIHO koncem leta dodelil dodatna sredstva za letovanje otrok iz socialno ogroženih družin, je NO za prosti čas in letovanje razporedil sredstva glede na prejete ponudbe za 35 otrok ZPM Maribor (3.615,00 €).

Dne 25. 6. 2014 smo v Ljubljani organizirali tiskovno konferenco in na prvi počitniški dan pospremili otroke na letovanja. Dne 29. 8. 2014 pa smo ob zaključku počitnic, skupaj z ZPM Maribor, izvedli Neresno olimpijado in Lekov živžav s predstavo za otroke.

V Tednu otroka smo izvedli novinarsko konferenco, na kateri smo predstavili zaključno poročilo o akciji Pomežik soncu.

Problematika zdravstvenih letovanj

Nekatere članice ZPMS se vsako leto prijavljajo na razpis, ki ga objavi ZZZS. Na razpisu organizatorji pridobijo sredstva za financiranje zdravstvenih letovanj. V letošnjem letu oz. poletju so se članice ZPMS srečevale z velikimi problemi, saj je ZZZS posredovala pediatrom dodatna navodila glede izdajanja potrdil otrokom, na podlagi katerih so lahko koristili sredstva iz namena zdravstvenih letovanj. Pediatri so izdali v letošnjem letu skoraj polovico manj potrdil kot v prejšnjih letih. Posebno velik osip je bil na območju ljubljanske regije ter severne in južne Primorske.

Glede na problematiko smo že pred začetkom počitnic sklicali tiskovno konferenco in obvestili širšo javnost o problematiki. Žal lahko le ugotovimo, da naša opozorila tako ZZZS kot tudi pediatri niso vzeli resno. Zato lahko sedaj samo ugotovimo, da je bilo v letu 2014 porabljenih mogoče 50 % odobrenih sredstev za zdravstvena letovanja in posledično tako skoraj 50 % manj otrok na počitnicah.

ZPMS je septembra 2014 opravila analizo o izdanih potrdilih in o koriščenju sredstev, ki so bila za letošnje leto namenjena za zdravstvena letovanja. Pripravili smo tudi primerjavo glede na porabo sredstev v letu 2012 in 2013. Zahtevali bomo skupni sestanek vseh organizatorjev zdravstvenih letovanj s predstavniki ZZZS in pediatri, saj menimo, da moramo preprečiti nadaljnje upadanje števila zdravstvenih letovanj v naslednjem letu. Ob tem pa je potrebno povedati, da nekatera društva, ki so pridobila sredstva za izvedbo zdravstvenih letovanj niso aktivno sodelovala pri zbiranju podatkov. Nemogoče je namreč pričakovati, da bo ZPMS vodila bitko za društva, ki so članice ZPMS, a ob tem ne bo potrebne podpore s strani teh društev. Pri zbiranju podatkov, je NO za prosti čas in letovanje želel priti do končne številke koliko otrok so dejansko peljala na počitnice ostala društva. Žal podatkov nismo prejeli.

MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE

Delo komisije programa Mladi raziskovalci zgodovine je potekalo po ustaljenem programu. Že konec januarja so člani komisije izbrali temo raziskovalnih nalog za šolsko leto 2014/15 in sicer: Sledi prve svetovne vojne v mojem kraju. Za mentorje zgodovinskih krožkov je bil nato oktobra 2014 pripravljen enodnevni izobraževalni seminar s pogodbeno sodelujočimi strokovnjaki posameznih tem razpisane tematike in izdan zbornik z referati seminarja ter s podrobnimi navodili za pripravo nalog. Navodila smo za letošnji zbornik zelo izpopolnili, predvsem z navodili o citiranju elektronskih virov in literature.

Ker želimo svoje delovanje razširiti tudi na zamejske šole v Avstriji, Italiji, Hrvaški in Madžarski, smo letošnji zbornik dopolnili s prevodi povzetkov in izvlečkov v angleščino. Prav tako je komisija poskrbela za vpis strokovnih prispevkov zbornika v Cobiss.

Učenci so naloge, ki so jih izdelali v šolskem letu 2013/14 poslali v ocenitev komisiji do konca marca. Vsako nalogo so pregledali in zanjo pripravili pisno oceno praviloma trije člani komisije. 30. maja 2014 smo v Leskovcu pri Krškem, v sodelovanju z OŠ Leskovec pri Krškem in ZPM Krško, izvedli 45. državno srečanje mladih zgodovinarjev z delavnico za mentorje in strokovno ekskurzijo na temo raziskovanja Ohranjanje spomina. Na srečanju so učenci ustno predstavili svoje naloge in utemeljili zaključke svojih raziskav. Udeleženci so si ogledali Mestni muzej Krško, Mencingerjevo hišo in interaktivni multimedijski center Svet energije. Srečanja se je udeležilo 180 udeležencev iz 51 osnovnih šol iz cele Slovenije. Podelili smo 29 zlatih in 22 srebrnih priznanj.

V letu 2014 je pristopilo k delu v komisiji več novih članov, komisija pa se je v letu 2014 sestala 4-krat.

EVROPA V ŠOLI

Evropa v šoli je natečaj, ki osrednjo temo natečaja poveže z vsakokratno temo evropskega leta, ki ga razpišeta Evropski parlament in Evropska komisija. Leta 2014 ni bila določena skupna tema evropskega leta. Zato se je odbor odločil in je temo lanskoletnega natečaja, povezano z letom evropskih državljanov, nadgradil s temo otroških parlamentov, Razmere v družbi in z deseto obletnico vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Natečaj Evropa v šoli je v šolskem letu 2013/2014 potekal pod naslovom Mladi sporočamo odraslim.

Mladi – osnovnošolci in srednješolci so ustvarjali v petih natečajih: likovnem, literarnem, foto, video natečaju ter v povezovalnem (multidisciplinarnem) natečaju, ki je lanskoletna novost natečaja, še posebej odprta za kreativne pobude šol.

Najpomembnejši del projekta predstavlja vodenje natečaja na šolski, občinski, regijski in na nacionalni ravni, ki ga društva in zveze vodijo v sodelovanju z osnovnimi in srednjimi šolami v Sloveniji.

Februarja smo natisnili priznanja natečaja Evropa v šoli. Tiskali smo pet različnih priznanj: diplomu za dosežen uspeh na državni ravni, priznanje za sodelovanje na državni ravni, priznanje

za sodelovanje na regijski ravni, priznanje za mentorsko delo na natečaju in priznanje za sodelovanje pri pripravi in izvedbi natečaja.

Potekale so aktivnosti na regijski ravni. Regijske ocenjevalne komisije so ocenile prispela dela in jih posredovala naprej na nacionalni nivo. V Beli krajini in v Krškem so po regijski ocenitvi del izvedli regijsko prireditev natečaja.

V mesecu marcu so ustvarjalna dela natečaja ocenile komisije na državni ravni.

V maju 2014 smo v sodelovanju z Uradom RS za komuniciranje organizirali prireditev ob zaključku natečaja Evropa v šoli 2013/2014. Prireditev je potekala na dan Evrope, 9. maja 2014, v Festivalni dvorani Pionirskega doma v Ljubljani. Podporniki prireditve (malice in nagrade) so bili: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Mladinska knjiga Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, Debitel, založba Rokus - Klett ter ZPMS. Del malice za udeležence sta donirala Lidl in Mercator.

Na natečaju Evropa v šoli je letos sodelovalo skoraj 6.500 mladih ustvarjalcev iz vse Slovenije, ki so na natečaj poslali 5.989 del, ustvarjali pa so pod vodstvom 614 mentorjev.

Meseca novembra 2014 smo pripravili nov razpis natečaja. V decembru smo o natečaju obvestili vse osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, srednje šole ter dijaške domove v Sloveniji.

Natečaj je usklajen s temo evropskega leta, ki je v letu 2015 Evropsko leto za razvoj in poteka pod sloganom *»Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost«*. V skladu s tem, smo natečaj naslovili Sodelujem, svet oblikujem.

V natečaju so posebej izpostavljene vrednote:

- Solidarnost - spodbujanje solidarnosti na vseh ravneh, tako v lokalnem kot v mednarodnem okolju. Pomembno je nadgraditi naše razumevanje solidarnosti in poudariti pomembnost sodelovanja;
- odgovornost - gre za vprašanje kako živimo - koliko prispevamo k trajnostnemu razvoju okolja;
- soodvisnost - spodbuditi želimo razmišljanje o posledicah globalnega dogajanja v našem lokalnem okolju. Globalni izzivi kot so podnebne spremembe, revščina in dostojno delo, potrebujejo globalne odgovore tako v Sloveniji in Evropi kot povsod drugod.

Uredili smo prenos internetne strani iz www.evropavsoli.si na <http://www.zpms.si/programi/evropa-v-soli>

Za nadaljevanje programa smo poslali prošnje za sofinanciranje na različna predstavništva. Obrnili smo se tudi na evropske poslance in evropsko komisarko. O možnostih sodelovanja smo

se pogovarjali tudi z Ministrstvom za zunanje zadeve, ki je koordinator evropskega leta 2015 ter z Odborom za zadeve Evropske unije v Državnem zboru RS.

SOCIALNO HUMANITARNI PROGRAMI

Humanitarna pomoč družinam v stiski je postala glavnica delovanja Komisije za socialno humanitarna vprašanja. Glede na izjemno poslabšanje socialnega stanja družin v Sloveniji, na vse večjo revščino, v katero so ujeti tudi otroci in mladi, se trudimo pomagati družinam, ki se vedno v večjem številu zatekajo po pomoč na ZPMS. Pomoč za družine v stiski je večinoma finančna pa tudi materialna (obutev, oblačila, oprema za stanovanja in drugo).

Komisija za socialno humanitarna vprašanja se je v letu 2014 sestala 4-krat.

Štipendijski sklad Nivea

NIVEA je med 25. januarjem in 15. februarjem 2014 že osmo leto skupaj z ZPMS pripravila vseslovenski dobrodelni projekt NIVEA - Podarite nam modro srce, s katerim bo omogočeno šolanje otrokom in mladostnikom iz socialno šibkejših okolij. Zbralo se je 25.706,00 €. Komisija za socialno humanitarna vprašanja je na svoji seji dne 3. 4. 2014 izbrala 10 štipendistov, ki bodo prejeli štipendijo v višini 120,00 € v šolskem letu 2014/15 in 2015/16.

V prvi polovici leta je skupno prejelo štipendijo 36 štipendistov, od septembra pa 39 štipendistov.

Humanitarna linija En klic do družine v stiski

Družine ali otroke in mladostnike za vse humanitarne akcije je Komisija za socialno humanitarna vprašanja pri ZPMS izbirala na podlagi predlogov društev in zvez, Centrov za socialno delo in šolskih svetovalnih služb, na osnovi sprejetih kriterijev za izbor ali razdelitev sredstev.

Preko oddaje Tednik na TV Sloveniji, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 20. uri, smo sedemnajstkrat zbirali denarna sredstva, vsakokrat za eno družino, ki je po oceni Komisije za socialno humanitarna vprašanja potrebovala pomoč. Poleg telefonskega glasovanja sta klice sprejemali tudi dve prostovoljki na dveh

telefonskih aparatih. Družine so prejele 276.779,00 €. Za nekaj družin pa imamo odprt sklad in jim poravnavamo položnice za stroške ali plačujemo po predračunih za obnovo stanovanja oz. hiše. Iz sklada ZPMS smo v tem letu pomagali 175 družinam s sredstvi v višini 56.102,00 €.

V oddaji Moja Slovenija RTV Slovenije se je zbiralo trikrat. Prvič 22. 2. 2014 za 3 družine v višini 27.116,00 €, drugič 25. 10. 2014 za projekt Botrstvo v višini 14.250,00 € in tretjič 20. 12. 2014 za 4 družine v višini 47.107,00 €.

Dobrodelna akcija Siti besed

Po uspešni dobrodelni akciji Siti besed, ki je potekala že v letih 2012 in 2013, se je veliko šol obračalo na nas s prošnjami in vprašanji ali se bo ta akcija nadaljevala tudi v novem šolskem letu. Glede na to je RTV Slovenija na našo pobudo v maju organizirala koncert Stopimo skupaj – Siti besed. Po koncertu je bilo do konca leta zbranih 150.288,00 €. Komisija za socialno humanitarna vprašanja se je odločila, da bodo zbrana sredstva v celoti namenjena za topel šolski obrok (kosilo) za tiste učence, katerih starši so se znašli v finančni stiski. Topel obrok se je financiral od septembra 2014 dalje. Sredstva niso namenjena za poplačilo starih dolgov.

Preko društev in zvez ter tudi neposredno smo pozivali šole, starše in skrbnike, da nam pošljejo predloge za financiranje toplega obroka za otroke iz svojih okolišev.

V strokovni službi vodimo evidence šol in predloge učencev in dijakov, podkrepljene s strani CSD.

Komisija za socialno humanitarna vprašanja je na podlagi predlogov s popolno dokumentacijo oblikovala prioriteten seznam upravičencev in poskrbela, da so donirana sredstva namenjena plačilu stroškov toplega obroka v novem šolskem letu. Topel obrok prejema 285 učencev iz 79 šol.

Zbiranje pomoči za Srbijo in Bosno

V maju in juniju smo se odločili za zbiranje sredstev za poplavljen območja v BIH in Srbiji. Skupaj smo zbrali 20.000,00 €. Od tega je bilo 10.000,00 € namenjeno za letovanje otrok. Za ta znesek smo omogočili letovanje samo otrokom iz Srbije, ki so letovali v Počitniškem domu Vila v Kranjski gori in Počitniškem domu v Zambratiji. Ostala zbrana sredstva (10.000,00 €) pa smo namenili otrokom iz BIH in sicer smo pomagali opremiti Osnovno šolo Dositej Obradović v Doboju, ki je bila zaradi poplav popolnoma uničena.

Poštar Pavli polni šolske torbe

V okviru dobrodelne akcije ZPMS in Pošte Slovenije »Poštar Pavli polni šolske torbe«, ki je potekala od 1. julija do 9. oktobra 2014, je bilo zbranih 10.850,00 €. Ta sredstva so bila namenjena nakupu šolskih potrebščin. V okviru dobrodelne akcije se je tako zbirala materialna in finančna pomoč. Akcija zbiranja šolskih potrebščin je potekala do 9. avgusta, zbiranje finančnih sredstev pa se je zaključilo 9. oktobra, ko smo obeležili Teden otroka in praznovali svetovni dan pošte. Splošna javnost je lahko šolske potrebščine kupila na poštah ali pa finančno prispevala z SMS donacijami. Akciji se je pridružil tudi donator šolskega programa, podjetje Kopija-nova, ki je za otroke prispevalo zvezke ter podjetje FTN, ki je prispevalo ravnila. Otrokom iz socialno ogroženih družin je bilo v zadnjem tednu počitnic razdeljenih več kot 11.000 različnih šolskih potrebščin (zvezkov, ravnil, barvic, voščenk, ...). Društva in zveze prijateljev mladine pa so glede na potrebe v posameznem okolju, z zbranimi sredstvi nakupila še dodatne šolske potrebščine.

Poštar Pavli polni šolske torbe

Pošljite sporočilo SMS s ključno besedo **ZPMS** na številko **1919** in prispevajte **1 EUR** oziroma ključno besedo **ZPMS5** in prispevajte **5 EUR** za socialno ogrožene otroke in družine.

Telekom Slovenije, Debitel, Si.mobil, Tušmobil in Operater IZI mobil se odpovedujejo vsem prihodkom iz naslova tako poslanih SMS-sporočil, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Več o pogojih za sodelovanje na www.zpms.si

DRUGE DOBRODELNE AKCIJE IN POBUDE

Tudi v letu 2014 smo se odzivali na pobude organizacij, ki želijo s svojim prispevkom polepšati dan otrokom iz socialno manj spodbudnih okolij.

Družbeno odgovorna akcija "Živali za otroke - za kosmato prijateljstvo"

Podjetje Mars je v obdobju pred svetovnim dnevom živali (od 1. septembra do 21. septembra 2014) skupaj z nami, društvom Ambasadorji nasmeha in Tačke pomagačke organiziralo družbeno odgovorno akcijo "Živali za otroke - za kosmato prijateljstvo". V akciji je bilo zbranih 27.200,00 €. S sredstvi je ZPMS zagotovila izvedbo programa kakovostnega preživljanja krompirjevih počitnic v družbi terapevtskih psov. Sredstva, ki so po zaključku krompirjevih počitnic ostala, pa so bila namenjena za izvedbo projektov ZPMS.

Družbeno odgovorna akcija Brezplačni plesni tečaji v Plesni šoli Kazina

Plesna šola Kazina je v letu 2014 namesto prodajnih popustov 31 otrokom iz socialno ogroženih družin omogočila celoletno brezplačno obiskovanje plesnega tečaja v plesni šoli Kazina. Zato, ker si ravno tisti, ki prihajajo iz socialno ogroženih družin, težje privoščijo aktivnosti, ki jih potrebujejo za zdrav razvoj.

Družbeno odgovorna akcija Odstiramo nove svetove

Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana je v sezoni 2014/15 pri realizaciji projekta Odstiramo nove svetove, zagotovilo 70 abonmajev za otroke in njihove družine ter mladostnike iz socialno ogroženih družin (30 abonmajev CICIBAN MATINEJA, 20 abonmajev NAJST, 20 DIJAŠKIH abonmajev).

Žito podaril tono ŠUMI bonbonov

V podjetju Žito d.d. so se letos odločili, da bodo v prazničnem času ZPMS podarili tono bonbonov. Z dobrodelno akcijo »Podarite bombonček otrokom« je Žito d.d. od vsake prodane vrečke bonobov podarili 1 bombonček otrokom, vključenim v dejavnosti ZPMS po vsej Sloveniji. Akcija je potekala od 27. novembra do 22. Decembra 2014. S tono bonbonov pa je ZPMS obdarila približno 15.000 otrok.

Orto

ZPMS je v sodelovanju z blagovno znamko ORTO v akciji ORTO DOBER mlade pozval naj ob nakupu novega telefona, svojega dozdajšnjega podarijo ZPMS. Vse podarjene telefone smo preko mreže ZPMS razdelili družinam in njihovim otrokom.

Ceu smeh

Klub študentov občine Koper je v juliju organiziral dobrodelni večer stand up komedije - Ceu smeh. Prireditelje Ceu smeh je imela tudi dobrodelno noto, saj so organizatorji celotni izkupiček vstopnic, prostovoljnih prispevkov in SMS donacij podelili dvema socialno ogroženima družinama iz Mestne občine Koper.

Podari košček božiča

V podjetju Merkur so v decembru šteli vse javno objavljene fotografije ali zapise na Facebooku, Twitterju in Instagramu, ki so v spremnem besedilu vključevali oznako #PodariKoščekBožiča. Za 1000 zbranih objav je Merkur ZPMS-ju podaril darilne kartice v vrednosti 10.000,00 €, kar smo razdelili med 100 družin.

Veseli in dobrodelni december

V mesecu decembru se je na nas obrnilo 5 donatorjev, ki so izrazili željo, da bi pomagali določeni družini. Tako smo pomagali petim družinam v višini 2.200,00 €.

Radio Capris se je v mesecu decembru skupaj z ZPMS in povabljenimi partnerji lotil različnih dobrodelnih projektov, ki so trem socialno ogroženim družinam iz Kopra in Pirana polepšali božično-novoletne praznike. ZPMS je donacije sprejemala preko SMS sporočil, podjetje Gorenje Surovina je star papir in druge koristne odpadke odkupovalo po najboljši ceni. Caprisovi voditelji so v torek, 16. 12. 2014, delali v koprski trgovini Lidl ter tako zaslužili Lidlovo donacijo, v četrtek, 18. 12. 2014, pa stregli večerjo v Restavraciji Rizibizi. Ravno z že tradicionalno dobrodelno večerjo je dobrodelna akcija doživela svoj vrhunec. Zbralo se je 4.000,00 €, ki smo jih namenili trem družinam iz koprskega in piranskega območja.

FINANČNO LETNO POROČILO

Skupščina ZPMS je v mesecu marcu sprejela Finančni načrt za leto 2014. V njem je bilo načrtovano, da bo ZPMS imela 497.458,27 € prihodkov in prav toliko odhodkov. V letu 2014 je bilo realizirano 516.787,27 € prihodkov, kar je 104,00 % načrtovanega. Odhodkov pa je bilo 511.915,60 € ali 103,00 % glede na načrtovane odhodke. V letu 2014 je ZPMS poslovala pozitivno, saj je imela 4.871,59 € presežka prihodkov. Glede na planirano porabo so dosegali stroški materiala 114,00 %, stroški storitev 99,00 %, stroški dela 106,00 % in amortizacija 113,00 %.

Glede na podatke iz zbirnega finančnega letnega poročila, ki ga imate v prilogi, ugotavljamo, da je bil Finančni načrt za leto 2014 pripravljen realno.

Več pojasnil je v Letnem finančnem poročilu, ki je sestavni del vsebinskega poročila.

ZAKLJUČEK

V Program dela ZPMS za leto 2014 so bile zapisane naloge, za katere smo vedeli, da jih lahko ob pričakovanih pogojih tudi uresničimo. Zavedamo pa se, da konkretne razmere zahtevajo vedno znova dodatne aktivnosti, ki jih v začetku leta 2014 ni bilo mogoče predvideti. Zato smo naše delo v letu 2014 nenehno dopolnjevali s konkretnimi aktivnostmi v povezavi s cilji posameznih programskih in drugih delovnih področij.

V skladu s svojimi programskimi usmeritvami in razpoložljivimi zmogljivostmi se bo ZPMS še naprej prijavljala na razpise, ki bodo objavljeni in na ta način skušala pridobiti dodatna sredstva za izvajanje programskih nalog.

S svojo dejavnostjo in poslovanjem pa se bomo trudili še naprej ohranjati zaupanje naših uporabnikov, financerjev, donatorjev in javnosti.

BREDA KRAŠNA
Generalna sekretarka ZPMS

DARJA GROZNIK
Predsednica ZPMS